

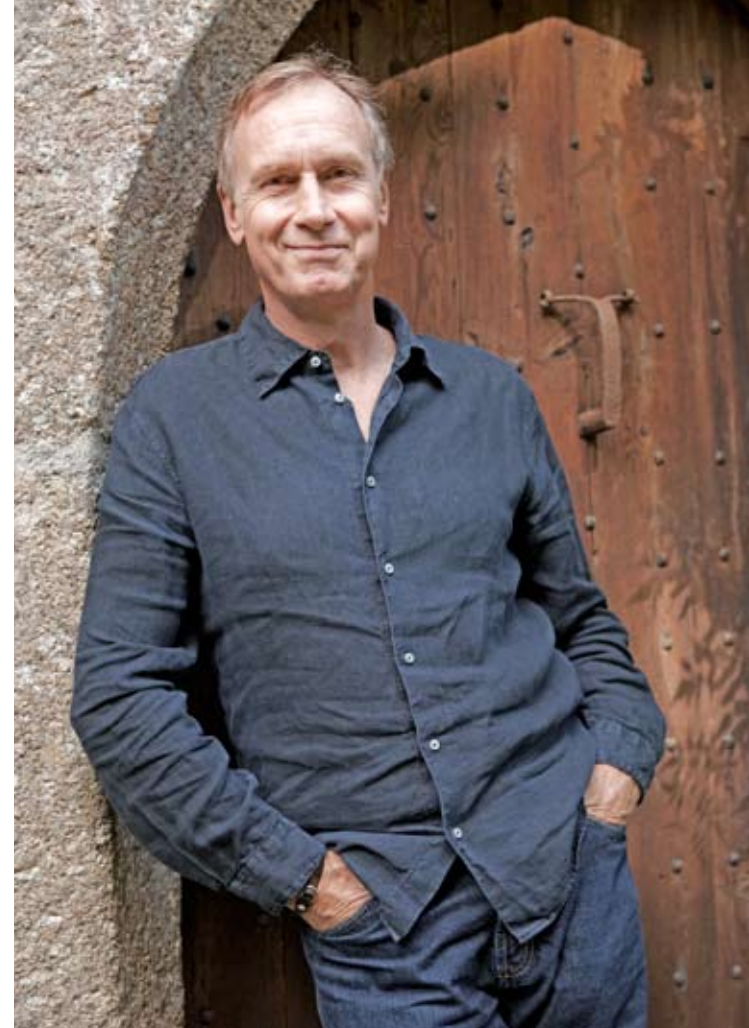
Nicholas Evans over dromen & drama's

‘Met de vreselijke dingen die je overkomen valt te leven’

Van zijn boek **De paardenfluisteraar** werden wereldwijd vijftien miljoen exemplaren verkocht. Een duizelingwekkend aantal dat Nicholas Evans rijk en beroemd maakte. Heleen Spanjaard zocht hem thuis op en hoorde hoe een verkeerde keuze hem onlangs bijna fataal werd.

Devon, Zuidwest-Engeland. Lieflijke heuvels, geheimzinnige bossen en heel af en toe een huis. Hier zijn de kronkelende weggetjes zo smal dat er maar één auto tegelijk door kan. Komt er een tegenligger, dan wordt er beleefd beslist wie van de twee in zijn achteruit een van de uitsparingen indraait, die voor dit doel in de heggen langs zijn gemaakt. Gelukkig bestaan de medegebruikers vooral uit wegschietende eekhoortjes of een haastig overstekende egel. Het huis van Nicholas Evans, een veertiende-eeuwse *old manor*, gebouwd rondom een binnenplaats, ligt boven op een heuvel die afloopt in een rivier. Binnen, in een grote woonkeuken,

staat de hulp beslag voor een cake te maken. De sfeer verradt een voorliefde voor het traditionele buitenleven, maar wel op een luxueuze manier. Oosterse kleden, robuust antiek, mooie kunstvoorwerpen, het is de smaakvolle omgeving van iemand die genoeg geld heeft om een ruïne te kunnen omtoveren in een lustoord. En dat heeft Nicholas Evans (60), die de trap afsnelt om ons hartelijk te begroeten. Hij is het archetype van de Engelsman, aantrekkelijk, vriendelijk en beleefd. Zet meteen koffie en excuseert zich voor de – voor ons niet zichtbare – rommel, achtergelaten door het bezoek van zijn kinderen tijdens de zomervakantie. Hij heeft er vier, twee zoons van 29 en 30 en een dochter van 28 uit zijn eerste huwelijk en het achtjarige zootje Finley uit zijn tweede huwelijk met de Schotse Charlotte. Gastvrij laat hij ons het huis zien en wijst trots naar de nog originele muurschildering met een religieuze voorstelling in de woonkamer, een bewijs dat dit in vroeger tijden onderdeel was van een klooster. Omdat het weer zo prachtig is besluiten we buiten te gaan zitten, waar Hopi, de hond, zich bij ons voegt. Elke ochtend pakt Nicholas zijn kano, ►

‘De paardenfluisteraar was een uitzonderlijk voorbeeld van geluk hebben. *Dat gebeurt je maar één keer*’

vaart met Hopi naar de overkant en dan rennen ze samen door het bos.

Ja, het leven van Nicholas Evans lijkt een grote idylle.

Lijkt, is het goede woord.

Zijn vijfde roman, die deze week in de winkel ligt, heet *De vergeving*. Een indrukwekkend boek dat uit twee kunstig vervlochten verhalen bestaat: het ene over Tommy, het zontje van een Britse actrice die begin jaren zestig een ster wordt in Hollywood, dat eindigt in een drama. Het andere gaat over de volwassen Tom die met zichzelf en zijn schokkende verleden in het reine moet zien te komen om zijn zoon - die als soldaat in Irak was gelegerd en voor de krijgsraad wordt gesleept - te kunnen helpen. *De vergeving* is een fascinerend verhaal over geweld, schuld en geheimen.

Nicholas zet de koffiebekers op de tuintafel. Bijen zoemen om de lavendel, zwaluwen jagen op insecten en Hopie strekt zich lui uit op het gazon. De aanleiding voor deze roman? “Een foto van George W. Bush met cowboyhoed en cowboylaarzen aan op zijn ranch in Texas,” is het verrassende antwoord. “Op dat moment realiseerde ik mij hoe sterk dat klassieke plaatje van het Wilde Westen, met de sterke, rechtvaardige cowboy, tot op de dag van vandaag in stand wordt gehouden. Het is ook de manier waarop Amerika naar de rest van de wereld kijkt: ‘Wij zijn de cowboys en jullie zijn de indianen.’ Ik was woedend toen Amerika Irak binnenviel, maar ik wilde van *De vergeving* geen anti-Amerika boek maken. Daarvoor houd ik te veel van dat land. Wel wilde ik de invloed van die oorlog persoonlijk voelbaar

maken, in de vorm van een gezin dat erdoor wordt getroffen.” Het is zijn meest autobiografische boek tot nu toe, vertelt hij. “Net als Tommy heb ik ook op een afschuwelijke kostschool gezeten en was ik net zo bezeten van cowboys en indianen. Mijn arme zus werd door mij constant aangevallen met een tomahawk, vastgebonden aan bomen of vanuit een hinderlaag besprongen.” Hij lacht. “Dat ze überhaupt nog met me praat is een wonder. Maar zo ontstond in mijn hoofd het idee over de vraag: wat is moed? Wat is geweld? Wat is de waarheid over het Wilde Westen? Nou, die waarheid verschilt enorm van de mythe. Dat Wilde Westen is indertijd veroverd door gebruikmaking van extreem geweld. Daarom wilde ik dat Tommy ontdekt dat zijn idee van heldendom verre van realistisch is.”

De vergeving is Evans' vijfde roman.

Voelde hij bij het schrijven de druk van het enorme succes van zijn debuut? Hij schudt zijn hoofd. “Nee. *De paardenfluisteraar* was een uitzonderlijk voorbeeld van geluk hebben. Dat gebeurt je maar één keer.” Het succes zette het leven van Nicholas Evans op z'n kop. Het geld stroomde binnen, Robert Redford belde hem om de filmrechten, allemaal geweldig natuurlijk, “maar”, zegt hij terugkijkend, “het was wel veel. Het kostte mij mijn huwelijk. Al geloof ik nog steeds niet dat dat helemaal te wijten was aan het succes. Maar over het geheel genomen was het een buitengewoon mooie ervaring.”

Na *De paardenfluisteraar* schreef hij *De wolvenlus* en kreeg daar meteen het imago van ‘dierenboekenschrijver’ bij cadeau. Tot zijn frustratie, want de dieren in die eerste twee romans hebben vooral de functie van een metafoor. “Begrijp me goed, ik ben gek op dieren,” legt hij uit, “maar *De paardenfluisteraar* is vooral een boek over mensen, over de manier waarop wij ons tegenwoordig in dit veel te gehaaste bestaan verliezen in zaken als ambitie, geld en niet meer weten wat werkelijk belangrijk is. Zoals het paard, Pilgrim, door dat ongeluk was vergeten hoe hij

Margriets Heleen met Nicholas Evans in zijn tuin.

paard moest zijn. Dat het verhaal zo'n emotionele impact op mensen heeft, komt vermoedelijk doordat ik toen zelf door een midlifecrisis ging. Ik zag paardenfluisteraars zoals de beroemde Tom Dorrance aan het werk met wezens die net zo de weg kwijt waren als ik. Het ontroerde me om te zien hoe liefdevol er een hand naar ze werd uitgestoken om ze te helpen. Ik denk dat die emotie voelbaar is in het boek.” Wat hem altijd is bijgebleven, is een sessie met een buitengewoon agressieve hengst. “Tom kreeg het voor elkaar dat dat paard uiteindelijk ging liggen. Dat schokte me, waar was dat voor nodig? Later legde hij me uit dat het hem er niet om ging om dat dier te vernederen, of om overgave. Het was nodig om het paard zijn grootste angst te laten zien en hem te laten ontdekken dat daar best mee te leven viel. Zoals Annie en haar dochter Grace dat in *De paardenfluisteraar* ervaren; met de vreselijke dingen die je overkomen valt te leven.”

Nicholas Evans weet dat als geen ander. De reden dat zijn vijfde roman zo lang op zich heeft laten wachten is het gevolg van een levensbedreigende vergiftiging. Twee jaar geleden plukten hij, zijn vrouw Charlotte, haar broer en diens vrouw in Schotland wilde paddenstoelen om op te eten. Als echte buitenmensen waren ze dat gewend. “Met paddenstoelen was ik altijd extreem voorzichtig en mijn zwager ook,” vertelt hij,

‘Ik leid nu noodgedwongen een leven met veel beperkingen. Ontzettend vervelend, maar ik ben blij dat ik nog leef’

“maar dit was helaas een kwestie van twee mensen die iets te veel op elkaars kennis vertrouwden en daardoor hun gebruikelijke voorzichtigheid lieten varen. We herkenden ze niet als een zeer giftige soort. Dat gif tast onmiddellijk de nieren aan. Onze vrouwen zijn er relatief goed van afgekomen omdat zij er minder van hebben gegeten. Maar ik ben maandenlang doodziek geweest, heb geen nierfunctie meer en ben op dialyse aangewezen. Om de dag, vijf uur lang. Ik leid nu noodgedwongen een leven met veel beperkingen. Geen reizen meer. Geen lastminuteplannen, waar Charlotte en ik altijd zo van hielden. Ontzettend vervelend, maar ik mag blij zijn dat ik nog leef. Ik hoop op een niertransplantatie.” Ik vraag hem of hij in staat is geweest om zichzelf die fout te vergeven. “In het begin verscheen de schuldvraag ►

‘The Times kopte: Britse debutant wint de jackpot!’ Terwijl ik in het ziekenhuis lag. Volkomen bizar’

in mijn fantasie als een paar grote klauwen, krab- bend aan het raam. Dat monster moest ook een gezicht hebben, maar ik durfde er niet naar te kijken. Het was te groot, te veel. Nu denk ik er genuanceerder over. De schuldvraag is zinloos. Het was een ongeluk, geen kwade opzet.”

Het gaat - naar omstandigheden - nu weer goed met hem. Nicholas: “Het gevolg is wel dat ik het leven heel intens ervaar. Toen ik zo ziek was, werd het herfst. Buiten verdween alle kleur, alles was nat, schimmelig, bemost en – hij grinnikt – er schoten overal paddenstoelen uit de grond. Ik had het gevoel alsof ik met de natuur mee stierf. Met Kerstmis kwam er een vriend op bezoek die in de Italiaanse Dolomieten woont. Ik was nog zo zwak dat ik lopend niet eens de andere kant van de kamer haalde. Hij zei: ‘Nicholas, eind maart moet jij bij mij komen skiën.’ Ik lachte alleen maar, ja hoor, skiën, natuurlijk joh, in deze conditie. Maar hij hield vol. Hij belde geregeld: ‘Je komt, hoor! Heb je de vlucht al geregeld?’ Uiteindelijk haalden mijn kinderen mij over: ‘Kom op, pap, doe het!’ Daar stond ik dan, broodmager, alleen huid en botten, boven aan de berg. Ik bond mijn ski’s onder, keek naar beneden en dacht: dit is gekkenwerk, dit wordt mijn dood. Ik zette af, ging, en het lukte...” Hij zwijgt, schiet vol, is even niet in staat om verder te praten. “Je voelde weer dat je leefde,” vul ik voor hem aan. Hij knikt.

“Toen ik weer thuiskwam, was de lente begonnen. Deze omgeving wordt dan één grote bloemenzee vol narcissen, krokussen en blauwe grasklokjes. Het was heerlijk, warm weer en ik zag dat de bomen weer bladeren kregen. En ik dacht: *God, I’m alive again!*” Hij aait de kop van Hopi en zegt dan: “Maar dat

gevoel heb ik eerder gehad. In 1994 heb ik kanker gehad. *De paardenfluisteraar* was nog maar half af en mijn literair agent was bezig met het verkopen van de rechten. Ik had een plekje op mijn zij dat een zeer kwaadaardig melanoom (een agressieve vorm van huidkanker, red.) bleek te zijn. Ik vertelde niemand iets, ook mijn literair agent niet. Dat durfde ik niet, stel je voor dat niemand meer met mij in zee wilde gaan? Dan zou mijn gezin in armoede achterblijven. Dus voerde ik de noodzakelijke besprekingen met uitgevers, terwijl het koude zweet me uitbrak. Mijn enige gedachte was: ik moet in leven blijven om dat boek af te kunnen maken!” De rechten werden uiteindelijk voor een opmerkelijk hoog bedrag verkocht. Evans: “*The Times* kopte: Britse debutant wint de jackpot! Terwijl ik in het ziekenhuis mijn hechtingen lag te tellen. Volkomen bizar. Dus ja, die ervaring gaf mij al een heel aardig kijkje in onze kwetsbaarheid.”

We halen nog een keer koffie. In de keuken komt het gesprek even op zijn tweede roman *De Wolvenlus*. “Wacht, ik wil je iets laten zien”, zegt hij en legt de in brons gegoten pootafdruk van een wolf in mijn hand. Ik reageer verrast door het gewicht. En hij lacht weer, Nicholas Evans. ■

interview: heleen spanjaard. fotografie: iris planting

Wij mogen 20 exemplaren verloten! Surf naar www.margriet.nl/ mailenwin.